

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

2 Vtrum essentia substantiæ materialis consistat in sola forma
substantiali, vel etiam in materia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)

XII.

Dicendum ergo est, rationem substantiæ materialis & corporeæ essentialiter eandem esse, & in hoc consistere, quod sit substantia composita ex materia & forma. In qua descriptione substantia habet rationem generis, & reliquum ratione differentie, quæ illis verbis modò physico potius, quàm metaphysico traditur. Tota vero illa essentialis differentia physica metaphysice comprehenditur per illam differentiam materialis, cum dicitur corpus esse substantiam materiale. Vnde differentia illa radicaliter fundatur in illis principiis physicis, materia scilicet & forma, quatenus ex eis confurgit vna substantia completa alterius rationis & modò substantia simplici, qui modus substantiæ vel compositionis significatur per differentiam illam materialis. Eademque significatur per alteram differentiam corporeæ, quæ similiter partim in materia, partim in forma substantiali vti sic radicaliter fundatur, nam etiam de ratione corporis est, vti sit substantia completa ex materia & forma composita. Solum videtur esse differentiam, quia differentia hæc, vti concepitur & significatur per corpus, includit habitudinem ad quantitatem, vnde substantia corporeæ definitur debet, substantia quæ est capax quantitatis, atque hinc fit, vti secundum modum concipiendi nostrum illa differentia, scilicet materialis, videatur prior, magisque essentialis quàm altera, scilicet corporeæ: nam aptitudo illa ad recipiendam quantitatem, hoc ipso, quod concipitur per modum eiusdem capacitatis seu potentie receptiue quantitatis, concipitur vti proprietas quædam seu attributum supponens essentiam, quæ est ratio illius aptitudinis, quæ non est alia, nisi compositio ex ipsa forma & materia substantialibus vti sit.

XIII.

Atque ex his ultimo intelligitur, quomodo essentialis ratio materialis substantiæ sit omnino absoluta nõ includens essentialiter habitudinem aliquam ad accidens, etiam ad quantitatem, quod pertinet ad absolutam perfectionem substantiæ, vti infra dicemus. Vnde licet materia & forma substantialis inter se includant essentialiter transcendentales habitudines, quibus vna ad alteram mutuo ordinantur: tamen hæc habitudines & termini earum in ipsa substantia completa concluduntur: ipsa vero substantia tota non dicit essentialiter habitudinem ad formam accidentalem, quia non ad illam ordinatur per se primo, & quamuis sit capax illius, id tamẽ est quasi concomitanter ex absoluta perfectione suæ naturæ, non quia ad hunc finem primario instituta sit, sicut declarauimus supra tractando de materiali causa accidentium.

SECTIO II.

Virum essentia substantiæ materialis consistat in sola forma substantiali, relictam in materia.

I.
Ratio dubit.

Ratio dubitandi est, quia Aristot. multis in locis significat solam formam esse essentiam rei materialis, nam li. i. Metaph. cap. 7. text. 51. rationem, id est, formam, dicit esse quidditatem, & substantiam rei. Necessè est (inquit) carnem, & ceterorum vnumquodque rationem esse, aut nihil, nam propter hoc & caro est, & os, & cetera, non propter materiam. Et similiter libro 7. ca. 11. formam vocat, quod quid erat esse rei: & ideo significat, illam solam poni in definitione, non vero materiale partem, & fortasse ob eam causam in aliis locis vtramque definitionis partem reuocat ad genus cause formalis, vti patet ex 5. Metaph. c. 2. & 2. Physic. c. 3. & 2. de Anima. c. 2.

Propter hæc & similia Aristotelis testimonia Auerroes 7. Metaphysic. comm. 21. & 34. ait, materiam non esse de quidditate substantiæ materialis, etiam si ad extrinsecam eius constitutionem pertineat, sed esse solum quali vehiculum vel sustentaculum formæ, quæ est tota quidditas materialis substantiæ. Et ante Auerroem insinuat hanc sententiam Alexander 2. Metaph. textu 12. & Themist. 3. de anim. textu nono, & 38. postea vero illam secuti sunt Iandunus 7. Metaph. quæstione 12. Niphus disputatione 13. & sub probabilitate eam defendit Soncinus soluens argumenta in oppositum eodem libro septimo, quæstione 26. Et potest probari primo, quia vnaquæque res per suam entitatem est talis, & per eandem distinguitur ab aliis: sed substantiæ materialis non distinguuntur inter se per materiam: nam cum inter se specie differant, in materia non differunt: ergo materia non pertinet ad earum quidditatem. Et confirmatur, nam essentia hominis & equi specie differunt quoad physicam naturam & essentiam, sed non differunt nisi in formis: ergo in solis formis consistit eorum essentia, nam materia eadem est in vtroque. Secundo, quia si materia est de essentia: ergo pars materiæ erit pars essentiæ: ergo pars integralis, verbi gratia, manus vel caput erit pars essentialis, quia est pars quædam essentiæ. Consequens autem est falsum quia alius homo mutilus non haberet totam hominis essentiam, & consequenter non esset homo. Tertio, quia si materia in communi esset de essentia substantiæ materialis: ergo in specie de essentia talis substantiæ esset talis materia, & in individuo de essentia talis individui esset hæc individua materia: hoc autem est falsum, quia variata tota materia per continuam nutritionem semper manet idem numero homo. Et in resurrectione, quamuis animæ non detur idem numero corpus, quod antea habuit, sed ex alia materia confectum, erit idem numero homo, qui antea fuerat.

Veritas sententia.

Contraria nihilominus sententia, nimirum, materiam esse de essentia materialis substantiæ, vera est, & communiter recepta. Docuit eam Auicenna 5. Metaphysicæ capite quarto, vbi dicit, quidditatem rei naturalis esse ex compositione materiæ & formæ, & eam vbique docet Diuus Thomas, præsertim prima parte quæstione septuagesima quinta, articulo quarto, & primo contra Gentes capite vigesimo primo, & libro secundo c. octuagesimo primo de ente & essentia capite 2. vbi Caietanus quæstione 4. Capreolus in 4. distinctione 44. quæstione 1. articulo 1. Scotus in 2. distinctione 22. quæstione vnic. & 7. Metaphysicæ quæstione 16. Egid. 7. Metaph. quæstione 1. & alii ibidem. Sumiturque ex Aristotele lib. 2. Physic. cap. 1. vbi tam materiam quàm formam dicit esse naturam rerum naturalium, in re autem idem est natura quod essentia, vti supra dictum est, quamuis Erymologia nominis sit diuersa. Vnde nõ satis sibi constat Auerroes cum 7. Metaph. textu 27. fatetur, naturam, quàm habent species in rebus generalibus, esse quid compositum ex materia & forma, quod est verum de natura integra seu totali. Sunt etiam alia testimonia Aristotelis & aliorum grauium authorum, quæ statim afferemus. Vt vero ratione hanc sententiam probemus, paulatim procedere oportet per nonnullas propositiones.

Questionis resolutio.

Dico ergo primo: Materialis substantia completa, sicut est vere ac per se vna: ita vnam habet quidditatem.

quidditatem & essentiam. Quæ propositio videtur per se non ex terminis, nam Vnum consequitur ens, unde vnumquodque sicut est ens, ita est vnum ens: ens autem ab esse vel essentia dicitur: quod ergo est simpliciter vnum ens, vnum esse habere necesse est, & consequenter vnam essentiam, præsertim naturaliter loquendo, & de naturali unitate: si ergo substantia materialis est proprie ac per se vnum ens, vnam etiam essentiam habet. Certum est autem & indubitatum, substantiam materialem esse proprie ac per se vnum ens: ergo proprie ac per se habet vnam essentiam.

Dico secundo: Substantia materialis vt est ens per se vnum, non est sola forma, nec sola materia, sed compositum ex materia & forma. Hoc etiam est certum fere ex terminis, nam in nulla specie substantiæ materialis sola forma dicitur esse tota species, neque enim anima est homo, aut forma aquæ est aqua. De materia autem id clarius est, nisi quis erret cum antiquis Philosophis, dicens totam substantiam rerum generabilium esse materiam, solisq; accidentibus differre. Hinc Arist. 7. Metaph. cap. 7. negat formam substantialem generari, sed compositum, cum tamē certum sit generari substantiam materialem per se vnam. Hinc etiam D. August. 19. de Ciuit. c. 9. laudat Varro-nem dicentem, hominem nec animam esse solam, nec solum corpus, sed quid ex utroq; constans: quod etiam asseruit Damasc. lib. 3. de fid. cap. 3. Eadem autem ratio est de omnibus substantiis materialibus, & de substantia etiam materiali in communi. Deniq; id patet ex dictis sectione præcedente, nam substantia materialis vt sic est substantia completa: sed neq; forma, neq; materia per se est substantia completa: ergo substantia materialis non dicit solam formam, nec solam materiam, sed compositum ex utraque: nam quod hoc compositum sit per se vnum, supra satis declaratum est, cum de materiali ac formali causa ageremus, & ex statim dicendis amplius constabit.

Dico tertio: Integra essentia huius substantiæ non est sola materia, neque sola forma, sed quadam natura ex utraque composita, quæ per se vna est in ratione naturæ seu essentiæ. Hæc sumitur ex Aristoteli. 8. Metaph. text. 15. dicente quidditatem substantiarum materiarum esse per se vnam, quia constat ex actu & potentia quæ per se vniuntur. Et ratione probatur primo, quia hæc substantia est per se vna compositione: ergo habet vnam essentiam: ergo illa non potest esse sola forma, neque sola materia: ergo est natura ex utraque composita. Prima consequentia probatur ex prima conclusione, quia substantia per se vna est ens per se vnum: ens autem per se vnum, vnam habet essentiam. Sed instari potest: nam Christus, vt est in duabus naturis subsistens est simpliciter vnum ens per se, & tamen non habet vnam tantum essentiam, sed duas. Respondetur instantiam non esse ad rem. Primo quidem, quia ille modus vnitate & compositionis plurium naturarum in vna persona, non est naturalis: hic autem loquimur de ente per se vno, naturali modo: huiusmodi enim ens primario habet unitatem ex unitate essentiæ. Deinde est differentia, quia Christus nō habet unitatem ex immediata vnione naturarum inter se, sed solum ex vnione earum in eadem persona: substantia autem naturalis primo & per se habet unitatem ex vnione materiæ & formæ inter se, & ideo talis est illa vnio, vt constituit ens per se vnum, talis etiam erit, vt constituat essentiam per se vnam.

Vnde confirmatur illa prima consequentia, nam si substantia materialis est per se vna, cum in ea includantur materia & forma, vel id est propter solam unitatem suppositi, vel etiam propter unitatē essentiæ. Non primum: ergo secundum. Maior constat à sufficienti partium enumeratione. Neque enim satis facit qui dixerit, substantiam materialem esse per se vnam propter unitatē compositi abstrahendo ab

vno supposito vel essentia: nam licet hæc abstractio mente fieri possit, tamen in re non potest esse compositum per se vnum, nisi sit vel vnum suppositū, vel vna natura seu essentia, quod idem est. Minor autem probatur, quia unitas suppositi in substantiis materialibus confurgit ex unitate naturæ, vel mediante illa, quando suppositum est proprium & connaturale, vt nunc loquimur. Quod sic declaro, nam vel opinamur in toto supposito materiali tantum esse vnam subsistentiam simplicem, quæ terminat totam naturam, & materiam ac formam, & sic talis subsistentia supponit integram naturæ unitatē, vt eam adæquate terminare possit, & in ea cōplectatur materiam ac formam illa ergo unitas quæ confurgit ex vnione materiæ & formæ, præcisa subsistentia, est unitas essentiæ, atq; ita unitas proprii suppositi supponit unitatem essentiæ. Si vero opinemur materiam & formam habere partiales subsistentias, eadem vel maiori efficacia idē concluditur: quia ex materia & forma non confurget vnum suppositum, nisi earum subsistentiæ coniungantur ad componendam vnam adæquatam subsistentiam: non possunt autem ita vniiri, nisi eadem materiæ & forma secundum suas entitates essentiæ inter se vniantur, quæ vnio naturæ ordine antecedere debet: nam sicut essentia prior est subsistentia, ita vnio in entitatibus essentiæ prior esse debet, quam vnio in partialibus subsistentiis. Igitur si ex his confurgit vna subsistentia totalis, multo magis ex illis confurget vna essentia. Est ergo substantia materialis per se vna non tantum ratione vnus suppositi, sed etiam ratione vnus essentiæ.

Atque hinc facile probatur secunda & tertia consequentia principalis rationis. Quia iam ostensum est ex materia & forma, prout in qualibet earum est aliqua essentia non completa, sed partialis apta vniiri alteri, componi essentiam quandam completam ac per se vnam: hæc ergo est propria & adæquata essentia substantiæ compositæ. Probatur consequentia, primo, quia illa essentia, alicuius rei est essentia, & nō alterius, nisi substantiæ materialis. Secundo quia substantia materialis est ens completum: ergo debet habere essentiam completam, sed essentia materiæ per se sola, aut essentia formæ per se sola non est completa, quia neutra earum est completum ens aut completa natura, cum sit natura sua instituta ad substantiam complendam, neutra ergo earum est completa essentia: ergo neutra est tota essentia substantiæ materialis. Tercio, quia essentia debet esse rei proportionata: ergo ens compositum habere debet essentiam compositam: sed substantia materialis est vnum ens compositum: ergo integra essentia illius debet esse vna compositione, non est ergo sola forma, quæ simplex est, nec materia, sed compositum ex utraque. Prima consequentia probatur, tum ex debita proportionatione, tum etiam, quia illud est de essentia rei, quod intrinsece ac per se primo rem constituit, ens autem compositum intrinsece ac per se primo constituitur per naturam compositam.

Dices: Ens artificiale est compositum ex materia & forma artis, & nihilominus eius essentia consistit in sola forma artis, vt multi sentiunt: ergo non est de ratione entis compositi, vt habeat essentiam compositam, & idem argumentum fieri potest de aliis cōpositis accidentalibus. Respondetur in primis non esse parem rationē, nam ens compositū ex substantia & accidente non est proprie vnū ens, quia non est per se vnum, & ideo si adæquate de illo loquamur, proprie non habet vnam essentiam, sed includit plures, non per se, sed per accidens unitas. Formaliter autem loquendo de his cōpositis, dicitur eorū essentia consistere in forma accidentali, quia illam dicunt, de formali, & connotant subiecta. Quod nō ita est de substantia: cōposita est enim per se vna, & ideo essentiam per se vnam habere debet, homo enim nō tantum dicit formaliter animam, sed humanitatem, quæ

VIII.

IX.
Objectionē
satisfit.

quæ non est sola anima, aliàs esset ipse ritus & immortalis humanitas, sicut anima, quod est plane falsum, ergo humanitas integra essentia ex anima & corpore composita, & idem est de cæteris rebus materialibus. Non tamen desunt, qui in hoc æquiparēt artificialia substantiis, & differentiam inter hoc constituant inter artificialia, & alia accidentalia composita. Sed in hoc non est nobis immorandum, nihil enim ad rem præsentem refert, præsertim, quia si quæ est differentia, solum est in nominum vñ & significatione, non in rebus.

Vide Forster
de Met.
c. 7. q. 5. sect.
4.

X. Vnde ex hac ipsa differentia inter substantiam & accidentia argumentor quarto. Nam in definitione substantiæ materialis ponitur materia, ergo est de essentia eius. Patet consequentia, quia in hoc differt substantia ab accidente, quod non definitur per aliquod additum sed per intrinsecam & essentialia principia. Nec satis est quod quidam mafferunt, accidens definitur per additum alterius prædicamenti, substantiam vero eiusdem: nam licet hoc sit verum de substantia incompleta, qualis est materia ipsa vel forma non tamen de substantia completa, nam ut dicebam sectione præcedente, materia dicit transcendentaliter habitudinem ad formam, & forma ad materiam: substantia vero ex utraque composita, est quid omnino absolutum, non dicens habitudinem ad extrinsecum, nisi forte tanquam ad finem, vel ad principium efficiens. Adde, quod si materia non est pars essentialis substantiæ, vix intelligitur, quo modo in prædicamento substantiæ collocetur, quia nec collocatum directe, cum non sit substantia integra, neque etiam reduciue tanquam pars essentialis substantiæ. Dices reduci ut vehiculum formæ. Sed certe pari fere ratione posset reduci ad quantitatem, maxime iuxta Commentum quia est etiam vehiculum quantitatis. Et præterea, substantia quæ directe ponitur in prædicamento, non indiget vehiculo, cum sit ens per se absolutum & integrum. Forma autem materialis, quæ suo modo indiget sustentante aut vehiculo, non ponitur directe in prædicamento substantiæ, sicut nec materia, imò neque anima rationalis, quamvis sit subsistens, ponitur directe in prædicamento substantiæ, ergo materia non solum reduci debet ad illud prædicamentum ut vehiculum formæ, sed maxime ut pars materialis substantiæ: non est autem pars, nisi essentialis, ergo.

XI.

Vltimo argumentari possumus, quia proprietates materialis substantiæ, non solum à forma sumuntur, sed etiam à materia, sed proprietates consequuntur essentiam: ergo ad essentiam huius substantiæ non solum pertinet forma, sed etiam materia. Maior patet, quia non solum ex forma, sed maxime ex materia habent substantiæ inferiores quod corruptibiles sint, & substantiæ cælestes ex tali conditione materiæ habent etiā, quod sint incorruptibiles, item hæ substantiæ non solum ex forma, sed etiam ex materia habent, quod corporeæ sint, siue per corporeum differentia essentialis siue proprietas aliqua circumscriptatur. Vnde homo simpliciter corporeus est, & mortalis ratione suæ essentia & naturæ, etiam si anima eius incorporea sit & immortalis. Rursus hæ substantiæ non solum ex forma, sed etiam ex materia habent quod sint entia naturalia & mobilia: vnde aliqui motus non solum ratione formæ, sed, etiam ratione materiæ naturales sunt. Denique non solum forma, sed etiam materia aliquo modo confert ad operationes substantiarum, adeo ut merito D. Thomas, 1. part. 7. q. 5. art. 4. dixerit, quod si corpus nihil conferret animæ rationali ad operationes intellectuales eius, non videretur illi per se, nec corpus esset de quidditate hominis, sed anima esset homo: est ergo materia pars essentialis in materialibus rebus.

XII,
4. Concl.

Dico quarto: Materia est de essentia substantiæ materialis tanquam inchoatio quædam, & fundamentum essentia, quæ per formam completur, ac plene

constituitur. Hæ conclusio constat fere ex supradictis de causalitate materiæ & formæ: & quoad hoc recte dicitur materia esse in his rebus tanquam receptaculum formæ, vel etiam tanquam vehiculum, & sustentaculum respectu earum formarum, quæ sustentante indigent. Hinc tamen colligi non potest omnino esse extra essentiam: recte vero concluditur esse solum quasi fundamentum & inchoationem ipsius essentia. Item hoc includitur in ratione primi subiecti, quod formæ supponitur, & per illam actuatur, & complementum perfectionis recipit.

Argumentorum solutio.

Denique ex hac assertione solvuntur facile fundamenta contrariæ sententia. Aristoteles enim locis in principio citatis nihil aliud intendit, quam quod in hac vltima conclusione asseruimus, formam scilicet esse rationem & terminum constituentem essentiam rei, non vero solum illam esse totam essentiam. Et in verbis ibi citatis ex primo Metaphysicæ, iuxta communem lectionem non dicit Aristoteles carnem esse formam seu rationem, sed carnis & cuiuscuque similis rei esse vel dari formam seu rationem, qua nimirum constituitur. Quod si, ut aliqui moderni legunt, dicat carnem esse rationem, intelligendum est per sine doctorem, ut totum à parte principaliori nominetur. Potest etiam cum dicit formam esse rationem vel quidditatem rei per antonomasiam intelligi, quia præcipua est pars quidditatis, vel intelligitur etiam causaliter, quia forma est, quæ præcipue constituit quidditatem rei, eamque ab aliis distinguit. Legatur D. Thomas, 1. part. quæst. 75. art. 4.

Ad primam rationem ex eadem conclusione vltima respondendum est illa recte probari, materiam esse veluti quandam inchoationem essentia, non vero quod sit omnino extra essentiam. Quia ut substantiæ differant specie satis est, quod in forma differant, neque est inconueniens, ut variz essentia specie distinctæ, in fundamento & materiali principio similes sint. Et propterea res materiales, quæ non solum in forma, sed etiam in materia differunt non tantum specie, sed etiam in genere physico differre respondentur, non omnes partes materiales esse essentialia quia non omnes sunt necessaria, ut forma complere possit cum materia illud compositum, in quo essentia rei consistit, & ideo illa materia est simpliciter essentialis, quæ ad hoc necessaria est, reliqua vero dicitur esse de integritate, aut complemento rei.

Ad tertiam quod attinet ad essentiam in specie, verum est esse de essentia rei, ut per talem speciem materiæ constituitur, qualem natura sua forma postulat: nam si fingeremus animam rationalem vñ materiæ cælesti, non confurgeret vñ essentia eiusdem rationis cum essentia hominis. Vnde Theologi recte concludunt. Verbum diuinum assumptisse corpus ex materia hæ generabilium rerum ex eo quod assumpsit veram hominis essentiam. Non est autem intelligendum ex eo quod materia in communi sit de essentia substantiæ in communi, fieri consequens, ut vñscuiusque substantiæ specie distinctæ sit etiam materia specie distincta, quoad propriam speciem essentialem materiæ, quia fieri potest ut plures formæ specie diuersæ postulerent materiam eiusdem rationis substantialis, quamuis in ea varias dispositiones requirant.

Quod vero attinet ad vnitatem indiuidui, fatendum est absolute substantiam materialem, ut sit eadem numero, requirere non solum eandem numero formam, sed etiam eandem numero materiam: tantoque fore hanc vnitatem perfectiorem in tota substantia, quanto maior fuerit in utroque principio non tantum formali, sed etiam materiali. Nam vnitatis totius ex vnitatem partium confurgit. Et quia eadem est proportio rei singularis ad sua principia fundam-

gularia, quæ est rei specificæ ad principia communia, sicut ergo species in communi principia habet determinata in specie, ita res singularis determinata habere debet propria principia in individuo, & in particulari. Denique hac ratione concludunt Theologi, ad unitatem resurrectionis eorundem hominum pertinere, ut eorum animæ eisdem numero corporibus uniantur, de qua re disputaui late contra Durandum in 2. tomo 3. part. disput. 44. sect. 2. Hæc autem unitas materiæ non semper æqualis est, quia saltem paulatim potest interdum variari, ut docuit D. Thom. 1. part. quæst. 119. artic. 1. & tunc censetur eadem perseverare quasi continuatione quadam, ratione cuius, & præcipue ratione formæ, individuum phyſice manet semper idem, de qua re dictum est etiam in superioribus, disputatione 5. de principio individuationis, sect. 3.

SECTION III.

Utrum substantia materialis sit aliquid distinctum à materia & forma simul sumptis, & unione earum.

Questio hæc de quolibet toto respectu suarum partium, & composito respectu suorum componentium tractari potest: tamen commode in hunc locum cadit, tum quia prima & præcipua compositio naturalis est ex partibus essentialibus substantiæ, tum etiam, quia necessaria est ad rationem compositæ seu materialis substantiæ exacte declarandam.

Prima sententia ponens realem distinctionem.

¶ Vnt ergo in hac re variæ sententiæ: Prima affirmat substantiam compositam esse ipsa distinctam à suis partibus, non tantum singulis (quod certum est & indubitatum apud omnes) sed etiã simul sumptis, non solum secundum aliquem realem modum, quem addat ipsis partibus, sed etiam, quia sit vera entitas realiter distincta ab ipsis. Ita sentiunt multi expositores Aristot. in 1. Phys. text. 16. vbi Arist. hanc partem generatim insinuat. Eamq. tenet Hervæus quodl. 2. q. 15. Capreol. in 3. dist. 2. art. 1. Caiet. 3. part. q. 6. art. 5. ad 1. Durand. Ferrar. 4. contra Gentes, cap. 81. lauell. 7. Metaph. quæst. ult. Fauet D. Thoma. in 3. dist. 2. quæst. 1. artic. 3. quæstioncula 3. ad 3. & in 4. dist. 16. quæst. 1. art. 1. quæstioncula 3. ad 2. Idem tenet Scotus 8. Metaphys. quæst. 4. & in 3. sent. dist. 2. quæst. 2. & ibi Licherus, Mairon. dist. 1. quæst. 10. Antonius Andr. 7. Metaphys. quæst. 18. Zimara theorem. 75. & idem tenet Avicenna lib. 3. suæ Metaphysicæ cap. 4. Fauetq. huic sententiæ Aristoteles variis in locis, nã 5. Metaph. cap. 14. text. 19. ait: Sex non sunt bis tria, sed semel sex. Similiter libro 7. capite 17. dicit syllabam ba, non esse b & a. Et lib. 8. capite 6. textu 15. ait, totum esse aliquid præter partes. Et 2. de Anima, in principio, & sæpe alibi, distinguit substantiam in formam, materiam, & compositum, sentiens compositum esse rem per se distinctam.

¶ Fundamentum huius sententiæ est, quia multa in re ipsa tribuntur toti substantiæ compositæ, quæ partibus etiam simul sumptis non conveniunt, & è contrario. Totum enim est, quod per se primo generatur, non autem partes simul sumptæ, neq. etiam unio earum: nam cum unio fit relatio, non potest esse generationis terminus. Similiter totum corrumpitur, etiam si partes maneant, ut patet in morte hominis. Rursus totum componitur ex partibus simul sumptis & unitis: neq. enim disjunctæ componunt, & tamẽ totum non componit seipsum, ut per se constat. Denique totum est, quod agit, movetur, ambulat, & similia, quæ aggregatio ex unione & partibus tribui non possunt. Est ergo totum res aliqua præter illud aggregatum.

Et hinc sumi potest secunda ratio, quia si substantia composita nõ esset aliquid à partibus simul sumptis distinctum, non magis esset unum ens, quam sit aceruus lapidum, aut domus, vel certe quam corpus album ut sic: quia omnia hæc sunt multitudo suarum partium simul sumptarum, & tali modo unitarum. Tertia ratio fit, quia si tota substantia nihil aliud esset quam partes essentielles simul sumptæ: ergo eadem ratione eadem substantia, ut constat ex integralibus partibus, non erit aliud, quam partes ipsæ integrales simul sumptæ: ergo partes integrales & essentielles erunt idem inter se, quia quæ sunt eadem uniti tertio, sunt eadem inter se, consequens autem est plane falsum: ergo.

Secunda opinio admittens distinctionem modalem.

Propter hæc argumenta alij convincuntur, ut admittant distinctionem ex natura rei inter partes & totum, in quo cum præcedente sententia conveniunt: negant tamẽ distinctionem illam esse realem proprie, sed modalem tantum. Quia putant hanc & esse necessariam, & sufficere ad veritatem & proprietatem omnium locutionum, quæ in argumentis factis proponuntur, & quia totum ut totum, aliquẽ realem modum dicit, quem non dicunt partes, quantumvis simul vel coniunctim sumptæ. Non est autem necesse ut dicant aliquam rem omnino distinctam, neque enim intelligi potest, qualis sit illa res, aut cur ultra partes simul sumptas & unitas constituenda sit.

Tertia opinio negans omnem distinctionem in re.

¶ Tertia opinio, & magis recepta, est, substantiam compositam in re ipsa non esse quippiam distinctum, neq. realiter, neq. modaliter à partibus essentialibus simul sumptis & unitis, sed ad summum ratione & modo concipiendi & loquendi nostro. Hanc tenent frequentius expositores Aristotelis 1. Physic. loc. cit. præsertim Græci, Alexã. Themist. Philopon. Simplic. & fauet Auerr. comm. 17. Tenent etiam Durand in 3. dist. 2. quæst. 2. Gregor. in 1. dist. 24. quæst. 1. art. 1. Palud. in 3. dist. 1. qu. 1. Niphus 7. Metaph. disp. 19. vbi Soncin. quæst. ultima utramq. partem censet probabilem. Et huic sententiæ magis fauet D. Thomas lib. 4. Cont. Gent. ca. 18. ad 3. sic scribit: De humanitate non est intelligendum, quod sit quædam forma confurgens ex coniunctione forme ad materiam, quasi realiter sit alia ab utroque: quia cum per animam fiat materia hoc aliquid actu, ut dicitur 2. de Anima, illa tertia forma consequens non esset substantia, sed accidens. Et 1. part. quæst. 11. art. 2. ad 2. dicit, totum heterogeneum esse multitudinem, scil. partium unitarum. Fauet etiam in illis locis, quæ assert prima sententia, nam in priori solum ait, cum dicitur humanitatem esse corpus & animam, materialiter esse verum: Sicut nomine totius (inquit) intelliguntur partes, & non quod totum, proprie loquendo sit sue partibus & non aliquid ex partibus constitutum. Vbi solum dicit in locutione esse improprietatem, ad quam sufficit distinctio rationis: non tamen ponit distinctionem sed identitatem rei, quam declarat per illam particulam materialiter. Et eodem modo dicit in altero loco totum prædicari de partibus simul acceptis, licet improprie. Atq. hoc modo dicit etiam August. 7. de Trinit. ca. 4. Homo nihil aliud est, quam anima & corpus, & 9. de Ciuit. c. 3. commendat Varronem, quod hominem